

Referat Forskningskomiteen 7. februar 2022

Deltakere:

Åse Gornitzka (prorektor)
Per Morten Sandset (viserektor)
Janne Elin Reseland (OD)
Tore Nilssen (SV)
Erik Knain (UV)
Vibeke Blaker Strand (JUS)
Mathilde Skoie (HF)
Anders Runesson (TF)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap)
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Bjørn Jamtveit (MN)
Jens Petter Berg (MED)
Elisabeth Lackner (UiODoc)
Hugo de Boer (NHM)

Forfall:

Tore Rem (UiO:Norden)
Håkon Glørstad (KHM)

Inviterte deltagere:

Følgende ledere av arbeidsgrupper deltok: Solveig Kristensen (MN), Brit Lisa Skjelkvåle (NHM, Nordområdeutvalget), Sidsel Roalkvam (SUM) og Reidunn Birgitta Aalen (MN).
Vibeke Alm (saksbehandler for prosess, FIADM). Følgende adm. ansatte/skrivere var invitert: Johannes Elgvin (SV), Marit Eldholm (ARENA), Arve Fløystad-Thorsen (HF), Hilde Henriksen (MED), Bjørg Mikalsen (MN), Ingse Noremsaune (MN), Katinka Elisabeth Grønli (UiO:Energi), Jørgen Kirksæther (MN), Natasa Nikolic (MN), Kristine Knudsen (MN), Mariel Cristina Støen (SUM) og Trine Merete Kvernmo Nordområdesekretariatet, FIADM).

Sekretariat:

Ingrid Sogner (avdelingsdirektør, FIADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder, FIADM)
Åse-Marit Kristiansen (sekretær for Forskningskomiteen, FIADM)

Møteleder: Åse Gornitzka
Referent: Åse-Marit Kristiansen
Sted: Digitalt møte på Zoom
Tid: 11.15-14.00

Sak 03/22 Høring av Forskningsrådets porteføljeplaner

Det ble presentert innspill til Forskningsrådets revidering av 12 porteføljeplaner. Lederne for arbeidsgruppene presenterte og det ble gitt innspill til høringsutkastene. Presentasjoner er vedlagt der dette ble brukt. Noen hovedpunkter ble trukket frem som aktuelle å spille inn som felles tilbakemeldinger fra UiO. Det ble besluttet at disse skulle skrives inn i høringssvarene til alle porteføljeplanene. Prorektor understreket at det er i UiOs interesse å ha et så godt forskningsråd som mulig, og at det derfor er hensiktsmessig med presise og konstruktive høringssvar.

Følgende høringssvar ble presentert:

Muliggjørende teknologier
Landbasert mat, miljø og bioressurser
Petroleum
Hav

Solveig Kristiansen, dekan MN
Reidunn Birgitta Aalen, MN
Bjørn Jamtveit, forskningsdekan MN
Brit-Lisa Skjelkvåle, leder Nordområdeutv.

Klima og polarforskning
Energi, transport, lavutslipp
Global utvikling og int. relasjoner
Helse
Demokrati, styring og fornyelse
Velferd, kultur og samfunn
Utdanning og kompetanse
Samisk

Brit-Lisa Skjelkvåle, leder Nordområdeutv.
Vebjørn Bakken, direktør UiO Energi
Sidsel Roalkvam, direktør SUM
Jens Petter Berg, forskningsdekan MED
Tore Nilssen, forskningsdekan SV
Tore Nilssen, forskningsdekan SV
Erik Knain, forskningsdekan UV
Mathilde Skoie, forskningsdekan HF

Innspill som ble diskutert for å løftes fra UiO i alle høringssvarene:

- Betydning av grunnforskning generelt og som grunnlag for kunnskap i bruk og innovasjon
- Studentene som ressurs i akademias forskning og innovasjon
- Åpnere porteføljeplaner som gir mulighet for bredere perspektiver og bedre forskning innenfor tematisk avgrensning
- Det er mange nyanser og problemstillinger knyttet til brukermedvirkning. Brukerinvolvering kan redusere uavhengigheten. Flere formuleringer bør åpnes opp for å sikre forskningens uavhengighet.
- Tverrfaglighet og metodisk diversitet i seg selv ikke er målet, men må vurderes opp mot prosjektets valg av hensiktsmessig tilnærming og metoder. Tverrfaglighet mellom sterke fagdisipliner er viktig for å være internasjonalt konkurransedyktig.
- HumSam-feltet som premiss-, kontekst- og konsekvensleverandør integreres i sin bredde i alle de tematiske porteføljeplanene. Også juridiske-/rettslige perspektiver og teologiske-/religiøse perspektiver er viktig.
- Åpen forskning er viktig og kan føre til økning av forskningens kvalitet, men det er ingen automatikk i dette, i praksis ligger det utfordringer knyttet til IPR-problematikk.
- Porteføljeplanene bør i større grad åpne for internasjonale perspektiver, dette gir økt innsikt og sammenligningsgrunnlag som igjen gir kunnskap og forbedret forståelse om spesifikke norske forhold.
- Mer fokus på utfordringer og problemstillinger. Porteføljeplanutkastene er utpreget konsensusbasert og dermed noe konfliktvegrende i formen. Det er ikke Forskningsrådets rolle å dempe konflikt.
- Forskningsrådets strategi versus porteføljeplaner. Strategielementer som gjelder for alle porteføljeplanene bør legges på et høyere nivå, og bare det strategiske knyttet til den aktuelle porteføljen er det som bør ligge i porteføljeplanene.
- Samfinansiering og grenseflater mellom porteføljeplanene. For noen av planene er det vanskelig å se hvordan samhandlingene mellom de ulike porteføljene er tenkt. Burde skrives et overordnet dokument som binder porteføljeplanene sammen, gis en leseguide for bruk og grenseflater.
- Målhierarkiet må henge bedre sammen og begrepsbruken må være konsistent. For flere av planene er det likevel krevende å følge mål- og tiltaksstrukturen til planene, gjenkjenne hierarkiet og se hvordan de ulike nivåene bygger på hverandre. Noen steder fremstår brukermål som samfunns mål, og andre steder går brukermål og samfunns mål over i hverandre.
- Flere av planene kunne hatt høyere ambisjonsnivå. Det ville være til hjelp dersom planene eksplisitt inneholdt en anerkjennelse av de fundamentale utfordringene Norge står i, og at de trekker inn internasjonale perspektiver for å løse utfordringer vi har her hjemme og globalt, for eksempel den triple globale krisen.
- Størrelsesforholdene mellom de ulike porteføljeplanene er uklart. Noen planer kan oppleves å romme større fagfelt enn andre. Skal det være 13 like store tematiske porteføljeplaner? Hvordan er ressursfordelingen til hver av disse og hva styrer denne fordelingen?
- I flere av planene nevnes fire strategier for hva Forskningsrådet skal finansiere og hva Horisont Europa skal finansiere. Rigide strategier kan slå uheldig ut for forskningsfinansiering som vi ikke overskuer per i dag, man må ikke definere seg vekk på forhånd.

Oppfølging:

FIADM skriver et utkast til felles institusjonelle tilbakemeldinger fra UiO som sendes ut til lederne for arbeidsgruppene før det forankres hos ledelsen. Frist for innsending av ferdige innspill til FIADM settes til 11. februar (senere utsatt til 15. februar). FIADM sender endelige høringsvar til Forskningsrådet (Forskningsrådets frist utsatt til 21. februar).